

Поводом Дана рода авијације

НОВИ УЗЛЕТ

Одлука да се набаве авиони МиГ-29 била је правовремена, вишеструко значајна и корисна. Сада имамо ескадрилу авиона МиГ-29, ремонтваних, ускоро и модернизованих и наоружаних најмодернијим ваздухопловним наоружањем. Тако опремљена ескадрила ловачких авиона способна је да 24 сата, свих 365 дана у години извршава свој најважнији задатак, односно да заштити ваздушни простор изнад Србије.

Авијација је комплексан и технички најзахтевнији род војске. У најразвијенијим државама и армијама улагања у развој и опремање савремене авијације у складу су са њеним стратешким значајем и свакодневно се,

сразмерно, повећавају. И наше ваздухопловство је осамдесетих година прошлог века, када смо и економски стајали неупоредиво боље, било међу првима у свету. Тада смо се опремали новим, најмодернијим ваздухопловима, уз пратећи сет опреме и наоружања у довољним количинама, имали смо савремене аеродроме, међу најбо-

љим у свету, попут Пљешивице крај Бихаћа.

Период стагнације и назадовања, нажалост и ратних сукоба на просторима бивше Југославије, довршен агресијом на СРЈ, оставио је знатне последице на род који се данас с правом сматра једним од најреалнијих показатеља снаге сваке, па и наше вој-

*Бити неутралан не значи бити
ненаоружан, најровнији. То
можемо да видимо на примеру
Швајцарске, делимично и
Аустрије, чије је наоружање
из последње две генерације.
Опредељење за војну неутралност
даје нам вишеструке могућности
за развој и опремање војске.*

ске. Крајем прошлог века било је покушаја да се авијација Војске Србије потпуно онеспособи, најпре санкцијама, а затим и немилосрдном агресијом 1999. године, када су, уз аеродроме и ваздухопловну инфраструктуру, уништени или оштећени и бројни ваздухоплови. Није било резервних делова, горива, а ни довољно квалитетно обученог људства. Где смо данас кад је реч о авијацији, колико смо се прилагодили савременим захтевима и стремљењима, колико су опремљене наше ваздухопловне бригаде и дали су формацијски оснажене и освежене, питали смо председника Савета рода авијације бригадног генерала Жељка Билића. До скоро командант 204. ваздухопловне бригаде, а данас заменик команданта Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије, већ две године је први човек саветодавног тела које се стара о свим аспектима рода, а посебно о кадру, опремању и развоју ваздухопловних јединица наше војске и своје ставове и предлоге о будућности рода авијације два пута годишње доставља највишем војном врху.

– Авијација се увек могла похвалити изузетно обученим и неустрашивим пилотима авиона и хеликоптера, херојима који су увек кроз историју, па и те 1999. године, своје борбене задатке у заштити неба над отаџбином извршавали не марећи на неупоредиво надмоћнију снагу нападача. Извршавајући борбене задатке неки од тих јунака положили су и своје животе, а неки су, после свега, отишли у заслужену пензију. Нажалост, последњих деценију или две дошло је до одлива дела кадра, па је искусне пилоте било тешко надоместити. Успели смо да се консолидујемо, задржимо део стручног кадра који је могао младим колегама да пренесе своје богато знање и професионално, летачко искуство, посебно оно најдрагоценије, борбено. Успели смо да сачувамо део искусног и обученог кадра, који представља окосницу данашњег пилотског и техничког особља, неопходну да премостимо овај период „враћања на стазе старе славе”. Биће, нарав-

но, тешко, али последњих годину-две квалитативни помаци у развоју рода авијације су све видљивији – каже генерал Билић.

ЗАМАЈАЦ ВОЈСКЕ И ДРЖАВЕ

Најновији догађаји показују да је државно и војно руководство препознало не само кључни значај рода авијације у савременом ратовању већ и чињеницу да је ваздухопловство замајак војске, да је то „тег којим се претеже на једну или другу страну”. Сва новија ратна збивања у свету показала су да је авијација најмоћнији део сваког удара, чак је било и сукоба у којима, осим ње, друге снаге нису ни употребљене, већ би све почело и завршило се ваздухопловним дејствима. Све чешће се чује да то што је Србија опредељена за војну неутралност не значи и да наша војска не треба да се опрема савременим средствима наоружања и модерним ваздухопловима.

– Бити неутралан не значи бити ненаоружан, напротив. То можемо да видимо на примеру Швајцарске, делимично и Аустрије, чије је наоружање из последње две генерације. Опредељење за војну неутралност даје нам вишеструке могућности за развој и опремање војске. Сведоци смо да је опремање војске увелико у току. Набавком средстава ратне технике из Руске Федерације знатно смо побољшали опремљеност и ефикасност наших ваздухопловних јединица. После НАТО агресије остала су нам четири авиона МиГ-29, од којих је само један био оперативан. У једном тренутку и будућност ловачке авијације дошла је у питање. Прво смо с нашим старим, прослављеним авионом МиГ-21, који је 2017. обележио 50 година употребе само у нашем ваздухопловству, успели да надоместимо недостатак ловачке авијације. И данас у наоружању имамо део тих авиона, наравно ремонтваних, али морамо бити свесни да су то летелице друге генерације, одавно превазиђене. Одлука да се набаве авиони МиГ-29 била је правремена, вишеструко значајна и корисна. Сада имамо ескадрилу >

авиона МиГ-29, ремонтваних, ускоро и модернизованих и наоружаних најмодернијим ваздухопловним наоружањем. Тако опремљена ескадрила ловачких авиона способна је да 24 сата, свих 365 дана у години извршава свој најважнији задатак, односно да заштити ваздушни простор изнад Србије. Земља која нема ловачку авијацију принуђена је да на тржишту тражи и плаћа заштиту ваздушног простора.

– Да ли је набавка руских авиона била предлог Савета рода?

– Набавка авиона МиГ-29 је, између осталог, била један од наших предлога. Разматрали смо и друге вишенаменске ловачке авионе последње генерације, али је одлука да то буде МиГ-29 најбоље решење. Зашто? Зато што ми већ имамо оспособљен пилотски и технички састав за те авионе, за њихову борбену употребу не треба чекати три до пет година, ко-

лико траје оспособљавање и преобука, упознавање пилота и техничког састава с могућностима нове летелице и њеним наоружањем. После више од 30 година набавили смо и нове хеликоптере, најсавременије у својој класи, Х-145 М, који су заиста моћно наоружани. То су вишенаменске летелице које се могу користити у војне и цивилне сврхе, у мисијама трагања и спасавања, за медицинске потребе, за обављање задатака треће мисије Војске Србије, али свакако и у борбене сврхе. Повећали смо могућности ваздушног транспорта. Пилоти и техничко особље су на обуци у иностранству, део оспособљавања ће се реализовати и код нас, а колико су то моћне летелице сведочи и чињеница да су оперативни у свим временским условима и свако доба дана. До краја године стићи ће нам још три хеликоптера Ми-17 В5 с ваздухопловним наоружањем, чије мане и врлине добро позна-

јемо, јер таква два имамо од 2016. године, тако да смо у међувремену оспособили довољно летачког и техничког особља. Ускоро стижу и оклопљени борбени хеликоптери Ми-35 с веома моћним наоружањем, толико моћним да га с правом називају летећом тврђавом. Ти хеликоптери оснажиће ваздухопловну јединицу у Краљеву, где већ имамо „гаме”, односно наоружане „газеле”. Преобука за тај тип летелице је у току. Поред тога, ускоро нам стижу наоружане беспилотне летелице, с чим се мало земаља може похвалити. Употреба тих летелица је специфична, јер се њихов „пилот”, односно оператер све време, од планирања и организовања, па све до коначног извршења борбеног задатка, налази заштићен у ваздухопловној бази. Тиме ћемо, свакако, знатно подићи ниво оперативне способности ваздухопловних јединица за још један степен – каже генерал Билић и додаје да не смемо да занема-

ХЕРОЈИ СРПСКЕ АВИЈАЦИЈЕ

На месту некадашње зграде команде ваздухопловног пука на Аеродрому „Батајница“, која одавно носи назив Војни аеродром „Пуковник – пилот Миленко Павловић“, подигнуто је спомен-обележје „Нико није рекао нећу“ с летачким знаком, крстом и авионским крилима која симболишу аеродром. Тиме су се припадници 204. ваздухопловне бригаде одужили свим пилотима који су кроз историју бранили небо над отаџбином и извршавали све постављене борбене задатке, не либећи се ни тренутка пред вишеструко надмоћнијим непријатељем. Неки се питају није ли тај чин унапред био осуђен на неуспех?

– Отаџбина се мора бранити.

Пилоти су свесни своје жртве, али се она мора дати. То је цена нашег позива, пилотске професије, наше одлучности да се бавимо баш тиме и ничим другим. Ако вас неко нападне, морате да се браните, па имали педесет или сто педесет килограма, знали борилачке вештине или не. Све ћете учинити да сачувате живот. Припадник Војске Србије, а тиме и пилот, све ће учинити да се одбрани, да одбрани нападнуту отаџбину. Или ће је одбрани или ће погинути. Знамо да нема трећег. Зато су пилоти хероји, зато их памтимо, зато се наш аеродром данас зове „Пуковник – пилот Миленко Павловић“. Идеја о преименовању Аеродрома „Батајница“ настала је на стогодишњицу ваздухопловства у Србији, још 2012. године. Било је ту још набројано имена, још јунака који су осветлили образ српских пилота, који су један уз другог, раме уз раме, бранили родну груду – истиче генерал Билић.

римо ни наше „ласте“, које се већ налазе у јединицама. Баш као ни ловачко-бомбардерски ваздухоплов „орао“, чији је опстанак, замирањем наменске индустрије, био под знаком питања. Повратком наменске на тржиште и опоравком Ваздухопловног завода „Мома Станојловић“ некадашњи понос југословенске авио-индустрије поново је полетео. Сада „орла“ виђамо на многим војним манифестацијама, а ускоро ће то бити много снажнија летелица, модернизована и опремљена савременим и моћним наоружањем, производом домаће памети, које ће носити не само „орао“, већ и „супер-галеб“ Г-4 и хеликоптери Х-145 М.

НЕПРЕКИДНА БРИГА О ЉУДИМА

Један од најважнијих задатака Савета рода авијације јесте брига о људима, о кадру ваздухопловних јединица. Није тајна да су пилоти авиона и хеликоптера, али и техничко особље били незадовољни материјалним положајем. Многи од њих, посебно млађи, немају решено стамбено питање, а као под-

станари се тешко одлучују за заснивање породице. Бриге се умножавају, што није добро кад је о пилотима реч. Њихов је позив леп и одважан, али ипак врло тежак и специфичан.

– Није фраза кад кажем да у роду авијације посебно бринемо о кадру, да су људи наш највећи потенцијал. Свесни смо да је последњу деценију или две дошло до одлива искусних пилота, ваздухопловних инжењера и техничког састава, не само због тога што су многи од њих отишли у пензију, а млађи још нису довољно стасали да их одмене, већ и зато што је мотива за бављењем тако захтевним позивом било све мање. Ниска примања су била тек један од разлога за то. Након сагледавања чињеничног стања, упознавања надлежних са наведеним проблемима, у ваздухопловство је уложено много, пружена нам је максимална помоћ и ствари се мењају у последњих неколико година видно боље. Као што смо већ рекли, набављене су летелице, обезбеђени резервни делови, сетови алата и земаљске опреме. Инфраструктурно се на велика врата враћамо у „живот“.

Припадници ваздухопловних јединица су првенствено летачи, пилоти авиона и хеликоптера. Уз њих, не мање важан и значајан кадар су и ваздухопловни инжењери и технички састав. Сви они данас дају свој максимум како би допринели константном прогресу и развоју рода. Данас они поносно, раме уз раме с колегама из руског, румунског или бугарског ваздухопловства, извршавају све планиране задатке на међународним вежбама, на којима стручну комуникацију воде на страном језику. И као круна на свега, на полигону „Шабла” у Републици Бугарској током гађања циљева у ваздушном простору ниједна мета није остала непогођена – објашњава генерал Билић.

Председник Савета рода такође истиче да ће ситуација бити још повољнија када се из иностранства врате они који на обуци стичу нова знања и када из Средње стручне школе стигне прва генерација одшколованих стручних лица.

УСКОРО БОЉИ СТАНДАРД

Након деценија запостављања и неулагања наше ваздухопловство било је озбиљно угрожено, а авијација као његов најскупљи и елитни род доживела је можда и најтеже дане. Било и не поновило се, каже генерал Билић.

– Имамо обећање државног и војног руководства да ће за припаднике снага безбедности у више градова наше земље бити решавано стамбено збрињавање уз повољније услове.

Уз већ започету набавку заштитне летачке и техничке униформе, наставиће се комплетирање и занављање постојеће. Стандард припадника авијације ће у наредном периоду бити подигнут на виши ниво. На свим пољима почели су да се решавају нагомилани проблеми. Финансијска средства су углавном обезбеђена, имамо максималну подршку Генералштаба ВС и Министарства одбране, и без сумње, уз све већ наведено, авијацију чекају бољи дани.

Препознат је проблем недостатка стручног кадра и предузимамо све на његовом подмлађивању. Одабрали смо млад и перспективан кадар, послали их на Војну академију да заврше курсеве страног језика, а потом, сходно новонабављеним летелицама део њих, ради преобуке или подизања обуке на виши ниво, послали на усавршавање у иностранство.

План нам је да млади мајори или капетани по завршетку стручних курсева, било код нас или у иностранству, буду окосница развоја рода, односно кадар који ће уз искуство и несебичну помоћ старијих колега бити темељ очувања авијације. Верујемо да ће све наведено допринети повећању налета пилота, подићи оперативне способности РВ и ПВО на завидан ниво и уз наставак модернизације и опремања ваздухопловства и ВС бити огроман мотивациони фактор будућим генерацијама ваздухопловаца – закључио је бригадни генерал Жељко Билић, председник Савета рода авијације.

Може и овако

ПРОСЛАВУ ОБЕЛЕЖИЛА АКЦИЈА ДАВАЊА КРВИ

Припадници 39. класе Средње војне школе КоВ обележили су 3. августа 2019. године 25 година од завршетка школовања на јединствен начин – акцијом добровољног давања крви. Догађај је снимала екипа емисије „Постројавање” РТВ Војводина и прилог ће бити приказан у септембру.

Иначе се на прославама те класе, а ово је шеста по реду, окупе класићи из Србије, Македоније, Црне Горе, Босне и Херцеговине, као и они који сада живе и раде у Шведској, Немачкој, Аустрији, Холандији, Словачкој... Присутне су и колеге који су школовање прекинуле због рата.

Ове године на прослави је било сто припадника 39. класе СВШ КоВ, а као гости присуствовали су и командири из прве две године школовања у Сарајеву. Међу њима су били пензионисани генерал Војске Републике Српске Миломир Савчић и бригадни генерал Војске Србије Жељко Петровић.

Фотографија и текст Р. КУЗМАНОВИЋ

